

JEDNODUCHÉ ÚKRYTY BUDOVANÉ SVOJPOMOCNE

A. Dispozičné riešenie

Dispozícia ochrannej stavby musí byť vyriešená v rámci projektovej prípravy a výstavby pre plánovaný počet ukryvaných a to členením priestorov a ich plochy.

1. Základné plošné a objemové ukazovatele

1.1 podlahová plocha	1,0 - 1,5 m ² /1 osobu
1.2 minimálna svetlá výška	2,1 m
1.3 zásoba pitnej vody	2,0l/1 osobu/1 deň
1.4 množstvo privádzaného vonkajšieho vzduchu	10,0 a 14,0 m ³ /1 osobu/1 hodinu

2. Členenie priestorov a ich plochy

2.1 miestnosti pre ukryvaných	1,0 - 1,5 m ² /1 osobu
2.2 priestory na sociálne zariadenia	
2.3 priestor na uloženie zamorených odevov	0,07 m ² podlahovej plochy
2.4 strojovňa filtračného a ventilačného zariadenia	

B. Technické riešenie

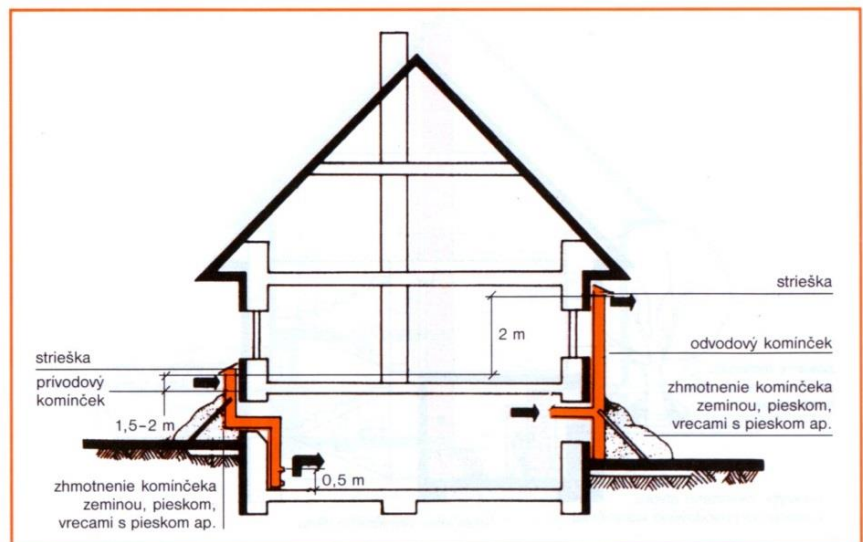
1. Zvýšenie ochranných vlastností sa dosiahne

1.1 spevnením oslabených miest obvodových konštrukcií, najmä dverných, okenných a vetracích otvorov,

1.2 vybudovaním tieniacich stien.

2. Na vchody sa používajú dvere bez sklenených výplní, ktoré sa musia otvárať smerom von.

Vhodné je navrhovať 2 vstupných dverí za sebou s medzerou najmenej 1,6m.

3. Tieniaca stena sa umiestňuje zvonku alebo vnútri úkrytu čo najbližšie ku vchodu (vjazdu), vždy však tak, aby bola zachovaná priechodná šírka dverí. Výška tieniacej steny nesmie prekryvať celý otvor a musí byť vybudovaná do výšky najmenej 1,7 m od úrovne podlahy.

4. Parapety okenných otvorov v podzemných podlažiach musia byť najmenej 170 cm nad podlahou.

5. Presvetľovacie otvory v podzemných podlažiach musia byť najmenej 65 cm nad miestom na ležanie.

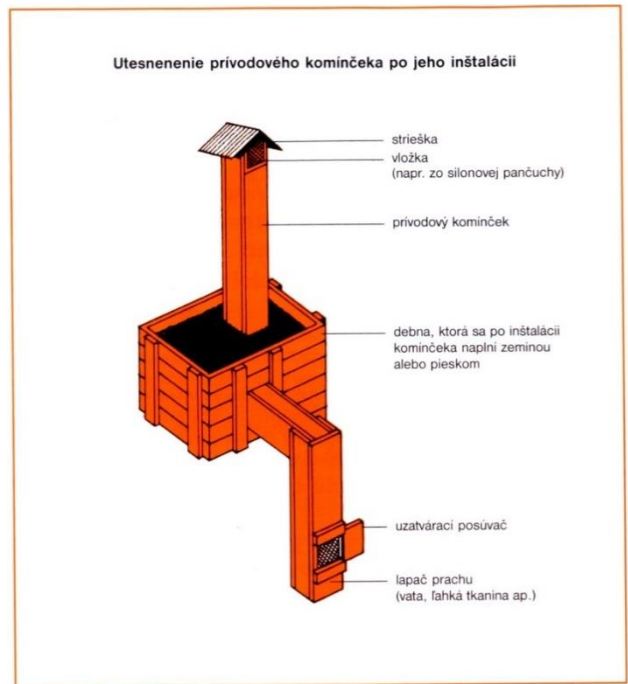
6. Utesnenie sa dosiahne utesnením všetkých otvorov vedúcich do úkrytu s použitím dostupných tesniacich materiálov.

1. Ak je kapacita väčšia ako 50 ukryvaných a skladá sa z niekoľkých menších miestností, každá miestnosť musí mať **samostatné prirodzené vetranie**.

1.1 Vonkajší vzduch sa privádza komínčekom, ktorého nasávací otvor musí byť 1,5 až 2,0 m nad úrovňou terénu a ktorý vyúsťuje v úkrytoch 0,5 m nad podlahou. Plocha prierezu prírodného a odvodného komínčeka musí byť 10 cm² na jedného ukryvaného.

1.2 Znehodnotený (vydýchaný) vzduch sa odvádza komínčekom vyústeným 0,2 až 0,25 m pod stropom a vyvedeným čo najvyššie do priestoru mimo úkrytu, najmenej o 1 m vyššie, ako je nasávací otvor prírodného vzduchu.

1.3 Komínčeky - vzduchovody sa zhotovujú v rámci výstavby a to z plechových, azbestocementových, novodurových a iných rúr, alebo sa vyrobia z dosák.

2. **Nútené vetranie** sa zabezpečuje v úkrytoch s kapacitou nad 50 ukryvaných.

2.1 Na zabezpečenie núteného vetrania nad 50 ukryvaných možno použiť filtračné a ventilačné zariadenie s typovým označením FVZ-50, FVZ-100, FVKP-1 a FVKP-2.

2.2 Ventilátory, ktoré musia byť na ručný a elektrický pohon.

Pre pobyt ukryvaných, úkryt treba vybaviť:

1. Zásobou pitnej vody (2 litre na 1 ukryvanú osobu a deň) v nádobách, ktoré možno uzavrieť alebo zakryť. Pokiaľ je to v úkryte možné, umiestňujú sa nádoby s vodou do chladnej zatvárateľnej miestnosti chránenej proti rádioaktívnemu prachu.
2. Núdzovým záchodom. Ak núdzový záchod nemožno umiestniť v oddelenej miestnosti úkrytu, umiestňuje sa v priestore oddelenom od úkrytovej časti závesom. Prakticky ide o vhodnú prenosnú nádobu s improvizovaným sedením a uzavieraním. Po použití je vhodné nádobu zasypávať dezinfekčným a protizápachovým prostriedkom (napr. vápno, piesok, hlina a pod.); materiál umiestňujeme v priestore núdzového záchodu. Po naplnení fekáliami sa nádoby vyprázdnia mimo úkrytu. Okrem toho možno používať najbližšie záchody v budove.
3. Prenosnou nádobou na odpadky.
4. Prenosnou nádobou na použitú vodu.
5. Jednoduchými lôžkami a sedačkami, a to tak, aby minimálne 20% ukryvaných mohla ležať (spať) a ostatní sedieť.
6. Prostriedkami na spojenie (telefón), rozhlasovým prijímacom, prípadne TV prijímačcom a spoločenskými hrami (pre deti hračky).

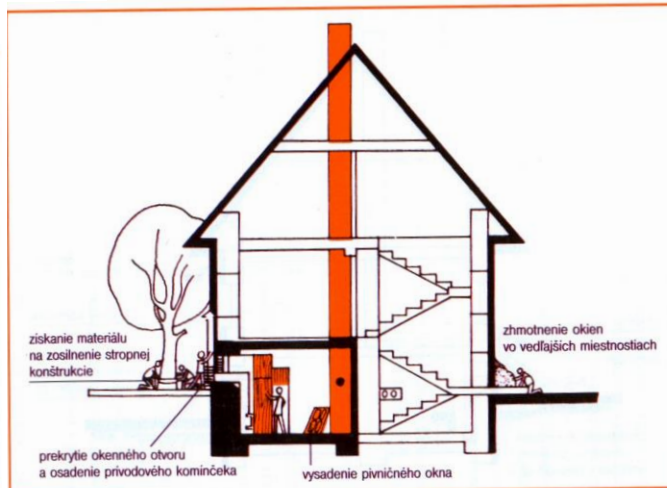
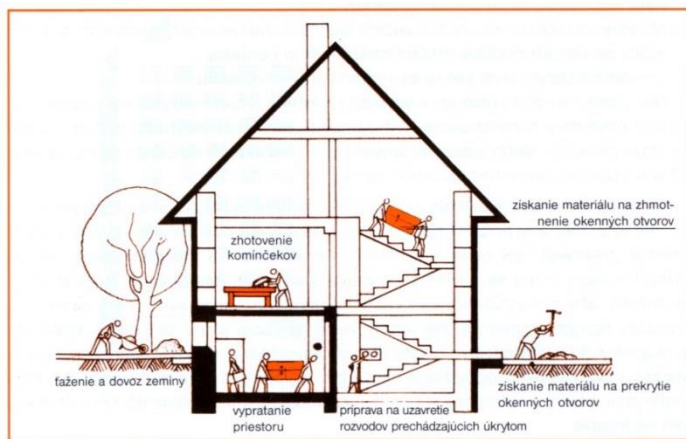
Pri určení prác potrebných na prispôbenie priestorov zvolených na jednoduché úkryty sa musí postupovať v etapách:

1. V čase mieru:

- a) zvoliť vhodný priestor na jednoduchý úkryt v súlade s požadovaným súčiniteľom ochrany stavby;
- b) určiť rozsah a postup nevyhnutných úprav, odhadnúť potrebu materiálov z miestnych zdrojov a čas na vykonanie úprav. Zistiť hlavné uzávery plynu a vody; kúrenia,
- c) na základe zistených údajov vyplniť určovací list jednoduchého úkrytu.

2. Po vydaní príslušného pokynu na budovanie jednoduchých úkrytov:

- vyprázdniť zvolený priestor;
- urobiť vonkajšie úpravy, včítane prirodzeného vetrania;
- urobiť vnútornú úpravu a utesnenie úkrytu;
- vybaviť úkryt vnútorným zariadením;
- podľa vonkajšej situácie ďalej zvyšovať ochranu pred rádioaktívnym žiarením, prípadne podprieť stropnú konštrukciu

Každý ukryvaný sa správa podľa vyhlásených signálov a pokynov veliteľa úkrytu.

V priebehu pobytu v úkryte sa musia dodržiavať tieto zásady:

- Počas vypadávania rádioaktívnych častíc a v čase, keď vietor vonku víri prach, musí byť úkryt a vetracie komínčeky tesne uzavreté. V tomto čase sa z úkrytu nesmie v žiadnom prípade vychádzať.
- Po usadení rádioaktívneho prachu sa intenzita vetrania úkrytov reguluje pomocou uzáverov vetracích komínčekov v závislosti na vnútornej teplote.
- Z úkrytu sa spravidla v priebehu prvých 15 až 20 hodín na zamorený terén nevychádza; dovoľuje sa vyjsť len do budovy na použitie záchodu. Pri návrate pred vstupom do úkrytu sa musí obuv očistiť mokrou tkaninou.
- Osoby vstupujúce do úkrytu zo zamoreného terénu musia vykonať pred vstupom do úkrytu úplnú alebo čiastočnú špeciálnu očistu osôb. Očista sa robí vodou v najbližšom sociálnom zariadení budovy (práčovňa, kúpeľňa, sprchovací kút a pod.) alebo na improvizovanom mieste pred vstupom do úkrytu. Na miestach očisty sa vo vhodných nádobách zabezpečujú dostatočné zásoby vody (najmenej 30 litrov).
- Vstupné dvere sa môžu otvoriť len po uzavretí vetracích komínčekov. Komínčeky sa môžu opäť otvoriť asi 10 až 15 minút po uzavretí dverí.
- V priebehu pobytu v úkryte sa odporúča utierať podlahu a povrch predmetov vlhkou tkaninou.

